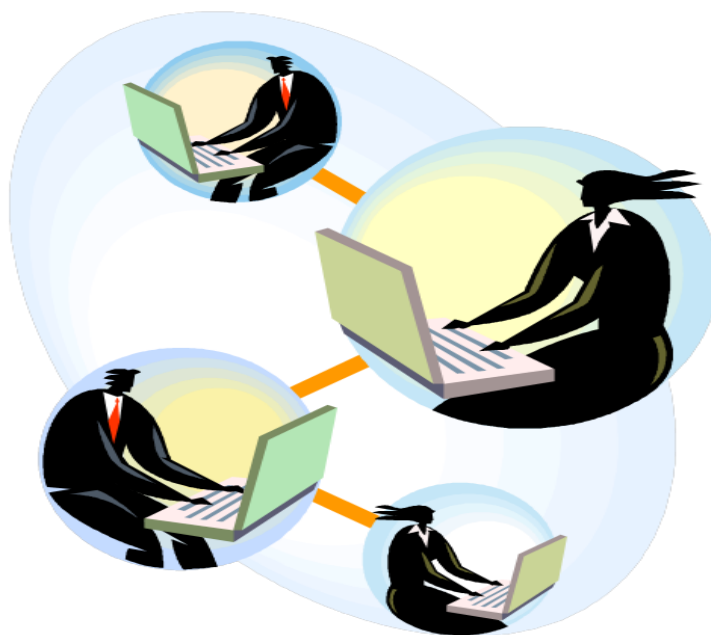

Program splošnega neformalnega izobraževanja odraslih

»Enostavno po socialnih omrežjih«

interno gradivo

Gradivo pripravili: Jana Mlačnik, Dragica Glažar

V Ljubljani, februarja 2013

»Operacijo delno financira Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada ter Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport. Operacija se izvaja v okviru Operativnega programa razvoja človeških virov za obdobje 2007-2013, razvojne prioritete: razvoj človeških virov in vseživljenjskega učenja; prednostne usmeritve: Izboljšanje usposobljenosti posameznika za delo in življenje v družbi temelječi na znanju.«

UVOD V PROGRAM

Računalnik je za otroke prvenstveno pripomoček za krajšanje prostega časa in nekakšno brezmejno igrišče. V dejanskem svetu pa je, kot vsi vemo, veliko več kot le zabava. Je orodje, okno v svet in na žalost tudi potencialni vir nevarnosti za naše otroke. Ker se otroci v večini primerov z uporabo računalnika prvič srečajo že v svoji rani mladosti, moramo starši, vzgojitelji in predavatelji poskrbeti, da jih že od samega začetka navajamo na varno uporabo svetovnega spleta ter na to, da znajo prepoznati nevarnosti in nas o njih tudi obvestijo.

Stran | 2

Prav tako moramo otroke naučiti, da spletno okolje ni nek drugi svet v katerem veljajo drugačna pravila. Tudi na svetovnem spletu namreč veljajo pravila lepega obnašanja in meje dovoljenega.

WWW
SAFE.SI

10 ZLATIH PRAVIL ZA VARNO UPORABO SPLETA:

1 Na spletu ne izdajaj svojih osebnih podatkov, niti podatkov svojih staršev.

2 Ne objavljaj svojih zasebnih fotografij, niti fotografij svojih prijateljev.

3 Gesla so skrivnost! Ne zaupaj jih niti najboljšemu prijatelju.

4 Spoštuj spletno etiko (=pravila lepega vedenja na spletu)!

Nadlegovanje in žaljivi govor preko neta ali mobilnika sta nedopustna!

5 Ne srečuj se z neznanci s spleta.

6 Staršem povej, če te kdo nadleguje ali če naletiš na neprimerno vsebino na spletu.

7 Z uporabo interneta ne pretiravaj!

8 Z interneta ne prepisuj, vedno navedi vir.

9 Ni vse res kar piše na internetu! Obvezno preveri še druge vire.

10 Za dodatne informacije, nasvete, igre in zabavo večkrat obišči www.safe.si!

DESKAJI VARNI!

Kako v praksi prepoznamo nevarnosti na spletu?

S pomočjo interaktivnega kviza "Spretni spletni krmarji" (<http://www.safe.si:8080/igra/krmarji/>)

Stran | 4

ter igre "Varnost na spletu" (<http://www.safe.si/naloge/>)

bomo preverili naše znanje o nevarnosti uporabe svetovnega spleta.

»Operacijo delno financira Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada ter Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport. Operacija se izvaja v okviru Operativnega programa razvoja človeških virov za obdobje 2007-2013, razvojne prioritete: razvoj človeških virov in vseživljenjskega učenja; prednostne usmeritve: Izboljšanje usposobljenosti posameznika za delo in življenje v družbi temelječi na znanju.«

Ali uporabljamo dovolj varna gesla na spletu?

Eno izmed najbolj osnovnih varnostnih orodij, ki ga imamo na razpolago za čim varnejšo uporabo svetovnega spleta so dobra gesla s katerimi zaščitimo svoje profile in vsebino do katere želimo dostopati.

Stran | 5

Prav tako moramo vedeti, da svojih gesel ne smemo deliti z ostalimi. V primeru, da ga delimo, geslo namreč izgubi svojo funkcijo. Nepridipravi, ki bi se lahko dokopali do vaših gesel lahko namreč vdrejo v tvojo elektronsko pošto, tvoj profil na družabnih omrežjih ali pa v tvoj računalnik in ti tako naredijo veliko škode.

Osnovna navodila za dobra gesla:

- Za gesla nikoli ne uporabljamo svojih osebnih podatkov, na primer ime, priimek, rojstni datum in podobno. Do teh podatkov namreč lahko vsakdo zelo enostavno pride.
- Za gesla tudi niso primerni podatki za katere ve širok krog ljudi. Na primer imena hišnih ljubljencev, imena tebi ljubljenih glasbenih skupin, filmskih zvezdnikov, pisateljev ter podobnih oseb. Enako velja tudi za naslove knjig, računalniških igrice, najljubših športnih ekip in podobnega.
- Geslo naj vsebuje vsaj osem znakov, naj bo sestavljeno iz kombinacije črk in števil, po možnosti uporabite tudi kombinacijo malih in velikih črk. Na primer: CeneŠtupar-2013
- Izbrano geslo je vaše in ga zato nikar ne razlašajte ostalim osebam. Prav tako ne pustite spletnim brskalnikom, da si vaša gesla samodejno zapomnijo, ker drugače ne bo več imelo svoje varnostne funkcije.
- Geslo je priporočljivo vsak enkrat na leto zamenjati.
- Po vsaki končani uporabi programa, ki zahteva geslo, se odjavite.
- V primeru, da sumite, da nekdo pozna vaše geslo, ga zamenjajte.

Spletno klepetanje je zabavno, lahko pa je tudi nevarno

Spletno klepetanje je ena izmed najbolj priljubljenih oblik zabave za mladino na računalniku. Na žalost pa so ravno klepetalnice pogosto lahko tudi vir najrazličnejših nevarnosti. Predvsem za bolj naivne in praviloma mlajše uporabnike.

Kaj lahko sam narediš, da bo tvoje spletno klepetanje brezskrbno?

- Osebnostne podatke preko svetovnega spleta pogosto zlorabljajo, zato se vedno, preden jih nekomu posreduješ, posvetuj s starši ali kako drugo odraslo osebo, ki ji zaupaš.
- Starše vedno sproti obveščaj o novih spletnih prijateljih.
- Vzdevek, ki ga uporabljaš v spletnih klepetalnicah in forumih ne sme izdajati tvoje starosti, spola, kraja od koder prihajaš ali pa celo tvojega pravega imena.
- Svoje digitalne fotografije pošiljaj samo tvojim PRAVIM prijateljem. Se pravi, vsem tistim, ki jih poznaš tudi v resničnem življenju. Svojih slik nikoli ne pošiljaj neznancem.
- V primeru, da te nekdo silil k dejanjem, ki se ti ne zdijo prav ali pa ti nekdo postavlja vprašanja, na katera ne želiš odgovoriti, zapusti klepetalnico oziroma forum in o tem obvesti starše oziroma drugo odraslo osebo, ki ji zaupaš.

Klepetalnice so žal pogoste tudi kraj, kjer se srečamo z žaljivim govorom ter neprimerno vsebino. Kadar se vam zgodi kaj takega:

- Nemudoma zapusti klepetalnico!
- Povej staršem ali kakim drugim odraslim osebam, ki ji zaupaš, kaj se ti je zgodilo.

ALI ZNAŠ VARNO UPORABLJATI INTERNET?

	DA	NE
Osebnih informacij (ime, telefonska številka, naslov, e-poštni naslov, ime šole, informacije o kreditni kartici) o sebi in svoji družini nikoli ne posredujem prek interneta, ne da bi prej za dovoljenje vprašal/a starše.	☐	☐
Klepetam samo v klepetalnicah, ki so jih prej preverili moji starši.	☐	☐
Na spletu vedno uporabljam vzdevek, ki ne razkriva ničesar v zvezi z mano (tudi tega ne, ali sem deček ali deklica).	☐	☐
Moje geslo je moja skrivnost, ki je ne izdam nikomur. Občasno geslo spremenim.	☐	☐
Kadar se ob kakšnem spletnem sporočilu počutim nelagodno, nanj ne odgovarjam, ampak o njem takoj povem staršem ali kakšni drugi odrasli osebi, ki ji zaupam.	☐	☐
Kadar se želim sestati z nekom, ki sem ga spoznal na spletu, za dovoljenje najprej vprašam starše, ki me nato tudi spremljajo na sestanek.	☐	☐
Kadar sem na spletu, se do drugih vedem spoštljivo in nikoli ne posredujem žaljivih sporočil.	☐	☐
Preden skopiram s spleta besedilo, sliko ali zvok, za dovoljenje najprej vprašam njihovega avtorja.	☐	☐
Zavedam se, da stvari, ki jih preberem na spletu, niso vedno resnične, zato vedno preverim informacije s starši ali z učiteljem.	☐	☐
Elektronskih sporočil neznanih pošiljateljev ne odpiram.	☐	☐

Spodnji tekst oblikujte tako, kot je narejen končni izdelek.

Najboljši živalski vrt je na DUNAJU

Če želite obiskati najboljši živalski vrt v Evropi, vam ni treba zelo daleč. In mimogrede lahko pojedete še košček sacher torte ali dišečega jabolčnega zavitka. Najboljši je spet Dunaj.

Britanski strokovnjak za živalske vrtove Anthony Sheridan je dunajski živalski vrt Schönbrunn znova razglasil za najboljši živalski vrt leta 2010 v Evropi. V raziskavi je Sheridan pregledal 80 živalskih vrtov iz 21 evropskih držav, so sporočili iz ljubljanske podružnice agencije za stike z mestom Dunaj Compress.

Dunaj, Leipzig, Berlin

Britanec je ocenjeval 26 kriterijev, med drugim živalsko oskrbo, število različnih živalskih vrst, zaščito ogroženih vrst, investicije, oglaševanje, število obiskovalcev in osebje. Med živalskimi vrtovi z več kot milijonom obiskovalcev na leto je Schönbrunn dosegel 83,5 odstotka možnih točk. Na drugo mesto se je uvrstil živalski vrt v nemškem Leipzigu, na tretje pa berlinski živalski vrt. Anthony Sheridan je poudaril, da je dunajski živalski vrt v zadnjih dveh letih zelo napredoval, in pohvalil lepo oblikovano in okolju prijazno gradnjo bivališča za orangutane in južnoameriškega parka, pa tudi zanimivo kombinacijo sodobnega in zgodovinskega okolja.

Že od leta 1752

Živalski vrt Schönbrunn je najstarejši še delujoči živalski vrt na svetu. Davnega leta 1752 je mož Marije Terezije odprl svojo menažerijo, sedem let kasneje je dal zgraditi paviljone in nekateri stojijo še danes. Leta 1906 se je v živalskem vrtu rodil prvi slon v ujetništvu. Dunajski živalski vrt že precej let obnavljajo in širijo (s pomočjo donacij in precej zasoljenih vstopnic), v Schönbrunnu pa živijo tudi Sloveniji najbližje pande.

Ljubljanski ZOO

Živalski vrt leži na južnem pobočju Rožnika in je v okolju naravnega gozda in travnikov del zaščitenega krajinskega parka. Od mestnega središča ga loči 20 minut hoje. V vrtu so zbrane živalske vrste z vseh kontinentov, ponaša pa se predvsem z vrstami, značilnimi za ta del sveta oziroma za področje, kjer se stikajo alpski, panonski in sredozemski svet.

Posebnost ljubljanskega živalskega vrta je, da si obiskovalci, predvsem otroci, v okviru dogodivščin, ki so namenjene predvsem družinam, lahko privoščijo zelo neposreden stik z živalmi. Živalski vrt organizira vrsto vodenih ogledov, programov in občasnih prireditev. Tako med drugim vsak dan lahko sodelujete pri hranjenju živali, se ob določenih dnevih udeležite nočnega ogleda živalskega vrta, se srečate s svojo najljubšo živaljo, postanete oskrbnik za en dan in še marsikaj.

Osnovni podatki o živalskem vrtu:

Velikost ZOO: 19,6 ha

Dolžina oglednih poti: 6,5 km

Število živalskih vrst: 119 in 14 pasem

Število živali: okrog 500

Urnik

Odprto vsak dan:

maj, junij, julij in avgust 9.00-19.00

januar, februar, november in december 9.00-16.00

marec in oktober 9.00-17.00

april in september 9.00-18.00

»Operacijo delno financira Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada ter Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport. Operacija se izvaja v okviru Operativnega programa razvoja človeških virov za obdobje 2007-2013, razvojne prioritete: razvoj človeških virov in vseživljenjskega učenja; prednostne usmeritve: Izboljšanje usposobljenosti posameznika za delo in življenje v družbi temelječi na znanju.«

NAVODILA:

pisava: Arial

velikost črk: 12

presledek med vrsticami: 1,15

»Operacijo delno financira Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada ter Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport. Operacija se izvaja v okviru Operativnega programa razvoja človeških virov za obdobje 2007-2013, razvojne prioritete: razvoj človeških virov in vseživljenjskega učenja; prednostne usmeritve: Izboljšanje usposobljenosti posameznika za delo in življenje v družbi temelječi na znanju.«

Najboljši živalski vrt je na DUNAJU

Če želite obiskati najboljši živalski vrt v Evropi, vam ni treba zelo daleč. In mimogrede lahko pojedete še košček sacher torte ali dišečega jabolčnega zavitka. Najboljši je spet Dunaj.

Stran | 10

Britanski strokovnjak za živalske vrtove **Anthony Sheridan** je dunajski živalski vrt Schönbrunn znova razglasil za najboljši živalski vrt leta 2010 v Evropi. V raziskavi je Sheridan pregledal 80 živalskih vrtov iz 21 evropskih držav, so sporočili iz ljubljanske podružnice agencije za stike z mestom Dunaj Compress.

Dunaj, Leipzig, Berlin

Britanec je ocenjeval 26 kriterijev, med drugim živalsko oskrbo, število različnih živalskih vrst, zaščito ogroženih vrst, investicije, oglaševanje, število obiskovalcev in osebje. Med živalskimi vrtovi z več kot milijonom obiskovalcev na leto je Schönbrunn dosegel 83,5 odstotka možnih točk. Na drugo mesto se je uvrstil živalski vrt v nemškem Leipzigu, na tretje pa berlinski živalski vrt. Anthony Sheridan je poudaril, da je dunajski živalski vrt v zadnjih dveh letih zelo napredoval, in pohvalil lepo oblikovano in okolju prijazno gradnjo bivališča za orangutane in južnoameriškega parka, pa tudi zanimivo kombinacijo sodobnega in zgodovinskega okolja.

Že od leta 1752

Živalski vrt Schönbrunn je najstarejši še delujoči živalski vrt na svetu. Davnega leta 1752 je mož Marije Terezije odprl svojo menažerijo, sedem let kasneje je dal zgraditi paviljone in nekateri stojijo še danes. Leta 1906 se je v živalskem vrtu rodil prvi slon v ujetništvu. Dunajski živalski vrt že precej let obnavljajo in širijo (s pomočjo donacij in precej zasoljenih vstopnic), v Schönbrunnu pa živijo tudi Sloveniji najbližje pande.

Ljubljanski ZOO

Živalski vrt leži na južnem pobočju Rožnika in je v okolju naravnega gozda in travnikov del zaščitenega krajinskega parka. Od mestnega središča ga loči 20 minut hoje. V vrtu so zbrane živalske vrste z vseh kontinentov, ponaša pa se predvsem z vrstami, značilnimi za ta del sveta oziroma za področje, kjer se stikajo alpski, panonski in sredozemski svet.

Posebnost ljubljanskega živalskega vrta je, da si obiskovalci, predvsem otroci, v okviru dogodivščin, ki so namenjene predvsem družinam, lahko privoščijo zelo neposreden stik z živalmi. Živalski vrt organizira vrsto vodenih ogledov, programov in občasnih prireditev. Tako med drugim vsak dan lahko sodelujete pri hranjenju živali,

se ob določenih dnevih udeležite nočnega ogleda živalskega vrta, se srečate s svojo najljubšo živaljo, postanete oskrbnik za en dan in še marsikaj.

Osnovni podatki o živalskem vrtu:

- Velikost ZOO: 19,6 ha
- Dolžina oglednih poti: 6,5 km
- Število živalskih vrst: 119 in 14 pasem
- Število živali: okrog 500

Urnik

Odprto vsak dan:

- maj, junij, julij in avgust 9.00-19.00
- januar, februar, november in december 9.00-16.00
- marec in oktober 9.00-17.00
- april in september 9.00-18.00

»Operacijo delno financira Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada ter Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport. Operacija se izvaja v okviru Operativnega programa razvoja človeških virov za obdobje 2007-2013, razvojne prioritete: razvoj človeških virov in vseživljenjskega učenja; prednostne usmeritve: Izboljšanje usposobljenosti posameznika za delo in življenje v družbi temelječi na znanju.«

Spodnji tekst oblikujte tako, kot je narejen končni izdelek.

Stran | 12

Velika noč (Vuzem) je najpomembnejši krščanski praznik. Kristjani na ta dan praznujejo Jezusovo vstajenje od mrtvih. Na veliki petek so Jezusa Kristusa križali, tretji dan po tem, na nedeljo, pa je vstal od mrtvih.

Velikonočne tradicije se v veliki meri od države do države razlikujejo. Po tradiciji je na veliki petek zapovedan strogi post, na veliko soboto se blagoslovijo (pogovorno žegnajo) jedila, ki se potem zaužijejo za nedeljski zajtrk. Tudi v Sloveniji imajo določeno simboliko, suho meso simbolizira Kristusovo telo, rdeči pirhi so kaplje krvi, hren predstavlja žeblje, potica in ostala peciva pa trnjevo krono. Na velikonočno nedeljo so v Sloveniji v navadi vstajenjske procesije, na čelu katerih nosijo kip vstalega Kristusa.

Velika noč je premakljiv praznik, v odvisnosti od datuma velike noči so tudi datumi nekaterih drugih cerkveni praznikov in tudi pust. Določeno je, da se praznik obhaja prvo nedeljo po prvi spomladanski polni Luni. Tako je lahko velika noč med 22. marcem in 25. aprilom.

Praznik sam ima korenine v judovstvu, pa tudi v starih poganskih navadah, ko so praznovali prihod pomladi. V Sloveniji prazniku rečejo tudi vuzem.

Zgodnje kristjane so krščevali na predvečer velike noči in tudi danes odrasle osebe običajno krščujejo na ta praznik. Ker je Kristus vstal iz kamnitega groba podobno, kakor pišče pride iz jajca, in ker tudi krst pomeni vstop v novo življenje, je jajce znamenje Kristusovega vstajenja in hkrati tudi krsta. Izmenjavanje velikonočnih jajc oziroma pirhov izhaja že iz starih poganskih navad, denimo čaščenja boginje Eostre. Jajca predstavljajo ljubezen in prijateljstvo, pa tudi celotno stvarstvo kot kozmično jajce.

Velika noč (*Vuzem*) je najpomembnejši krščanski praznik. Kristjani na ta dan praznujejo Jezusovo vstajenje od mrtvih. Na veliki petek so Jezusa Kristusa križali, tretji dan po tem, na nedeljo, pa je vstal od mrtvih.

Velikonočne tradicije se v veliki meri od države do države razlikujejo. Po tradiciji je na veliki petek zapovedan strogi post, na veliko soboto se blagoslovijo (pogovorno *žegnajo*) jedila, ki se potem zaužijejo za nedeljski zajtrk. Tudi v Sloveniji imajo določeno simboliko, **suho meso** simbolizira Kristusovo telo, **rdeči pirhi** so kaplje krvi, **hren** predstavlja žeblje, **potica in ostala peciva** pa trnjevo krono. Na velikonočno nedeljo so v Sloveniji v navadi vstajenjske procesije, na čelu katerih nosijo kip vstalega Kristusa.

Stran | 13

Velika noč je premakljiv praznik, v odvisnosti od datuma velike noči so tudi datumi nekaterih drugih cerkveni praznikov in tudi pust. Določeno je, da se praznik obhaja prvo nedeljo po prvi spomladanski polni Luni. Tako je lahko velika noč med 22. marcem in 25. aprilom.

Praznik sam ima korenine v judovstvu, pa tudi v starih poganskih navadah, ko so praznovali prihod pomladi. V Sloveniji prazniku rečejo tudi **vuzem**.

Zgodnje kristjane so krščevali na predvečer velike noči in tudi danes odrasle osebe običajno krščujejo na ta praznik. Ker je Kristus vstal iz kamnitega groba podobno, kakor pišče pride iz jajca, in ker tudi krst pomeni vstop v novo življenje, je jajce znamenje Kristusovega vstajenja in hkrati tudi krsta. Izmenjavanje velikonočnih jajc oziroma pirhov izhaja že iz starih poganskih navad, denimo čaščenja boginje Eostre. Jajca predstavljajo ljubezen in prijateljstvo, pa tudi celotno stvarstvo kot kozmično jajce.

Gmail

Gmail (www.gmail.com) je najbolj priljubljen brezplačni program za uporabo elektronske pošte na svetu. Razlogov za njegovo razširjenost je veliko, eden izmed najbolj pomembnih pa je povezan z velikostjo poštenega predala, ki je uporabnikom na voljo brezplačno. Trenutno namreč presega 10 GB, njegova velikost pa se nenehno povečuje.

Stran | 14

Poleg Gmaila je zelo priljubljen in razširjen tudi Googlov program za spletno klepetanje Google Talk (<http://www.google.com/talk/>). Ta v svoji najbolj osnovni obliki omogoča le »klepetanje«, z njim pa lahko opravljate tudi videokonference, pošiljate dokumente in podobno.

»Operacijo delno financira Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada ter Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport. Operacija se izvaja v okviru Operativnega programa razvoja človeških virov za obdobje 2007-2013, razvojne prioritete: razvoj človeških virov in vseživljenjskega učenja; prednostne usmeritve: Izboljšanje usposobljenosti posameznika za delo in življenje v družbi temelječi na znanju.«

Facebook

Socialna omrežja so v zadnjih letih dobesedno omrežila svet. To valja tako za starejše upravnike svetovnega spleta, kot tudi za najmlajše. Daleč najbolj priljubljeno omrežje je seveda Facebook (www.facebook.com), ki ima toliko uporabnikov, kot jih je do sedaj imel le malokateri računalniški program v zgodovini.

Razlogov za njegovo priljubljenost je veliko, glavni (vsaj sedaj) pa je povezan z njegovo razširjenostjo. Na Facebooku so namreč (skoraj) vsi. Tako tvoji prijatelji, tisti pravi, tvoji znanci, sosedi, sorodniki, prav tako pa na njem najdeš tudi slavne osebnosti.

Vedeti pa morate, da je ravno razširjenosti in velikost Facebooka hkrati tudi njegova največja nevarnost. Vsaj za manj poučene in praviloma bolj naivne uporabnike. Zato morate biti pri njegovi uporabi previdni.

Tako kot pri vseh drugih socialnih omrežjih morate biti tudi pri Facebooku zelo previdni pri uporabi osebnih podatkov (še posebej imena, priimka, naslova in telefonske številke) v svojem profilu. Previdni bodite tudi pri objavljanju fotografij, saj so le-te po objavi dostopne zelo širokemu krogu ljudi. Se pravi, da morate dobro premisliti katere tvoje slike so primerne za objavo in za katere informacije ti je res vseeno, če jih lahko vidi kdorkoli. Vedeti namreč morate, da je stvari, ki jih objavimo na internetu, težko popolnoma izbrisati, saj nikoli ne vemo, kam vse so se že

razširile. Najbolje je, če tiste dele svojega profila, ki so najbolj osebni, zaščitiš tako, da jih lahko vidijo samo tisti, ki jih ti izbereš.

Prav tako bodi zelo previden s podatki, ki povedo veliko o tem, kaj počneš in kje se pogosto zadržuješ v svojem dejanskem življenju. Naslova šole, kluba, kjer treniraš, kje si zaposlen ali kje se družiš s prijatelji v prostem času, raje ne objavljaj.

Stran | 16

Še posebej bodi previden pri objavljanju osebnih podatkov drugih oseb brez njihovega dovoljenja, vključno s fotografijami, posnetki in kadar na slikah označuješ kdo je kdo (taging). Zavedaj se, da je objava slikovnega ali video materiala brez dovoljenja druge osebe kazniva.

Spletna etika

Tako kot običajni svet, ima tudi svetovni splet svoja pravila obnašanja. To so nekakšna navodila po katerih bi se morali ravnati vsi uporabniki. Spletna etika pomeni vzorno vedenje na internetu in tak odnos do drugih ljudi, kot ga želiš zase. Spodnje točke naj ti služijo kot osnovne smernice obnašanja na internetu.

Stran | 17

- Bodi tak, kot želiš, da so drugi do tebe
- Na spletu se ravnaj enako kot v resničnem življenju
- Spoštuj čas drugih
- Potrudi se, da se boš izkazal v najboljši luči
- Deli svoje znanje z drugimi
- Pomagaj obdržati spore pod kontrolo
- Spoštuj zasebnost drugih
- Ne zlorablaj moči, ki jo imaš
- Odpusti drugim njihove napake

ZASVOJENOSTI Z INTERNETOM ZA NAJSTNIKE

nikoli redko občasno pogosto vedno

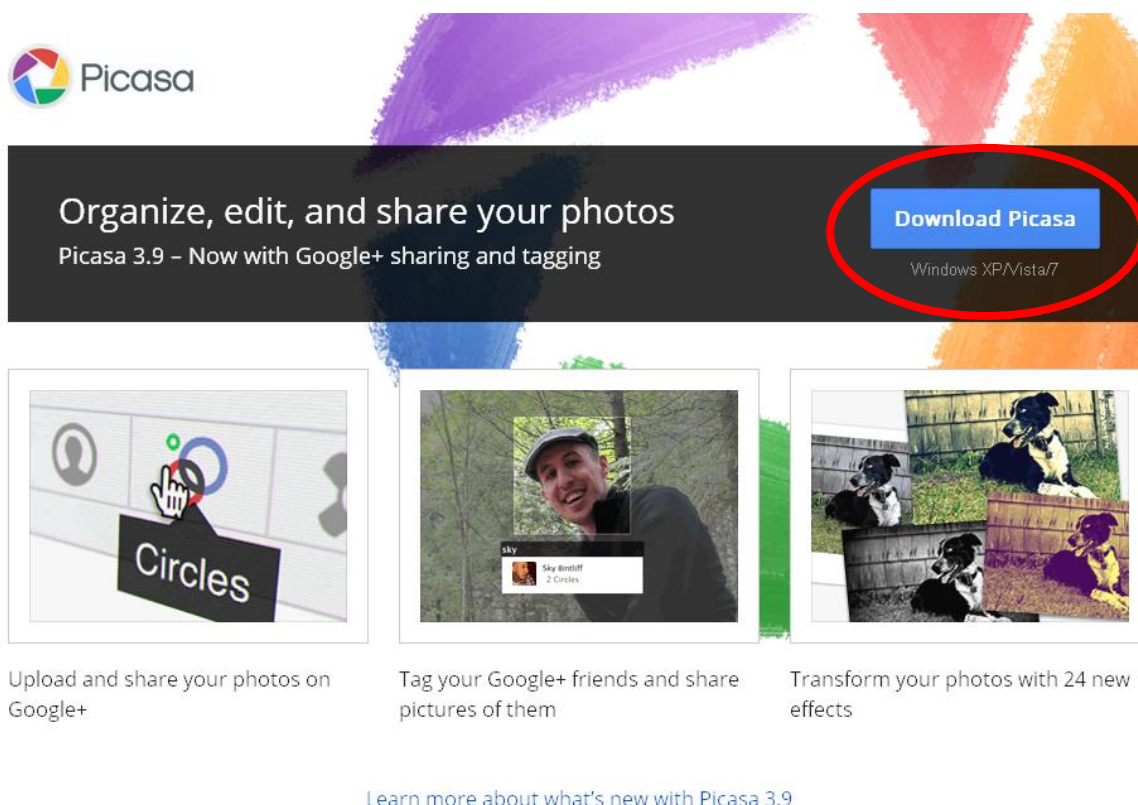
Kako pogosto opaziš, da na internetu preživiš več časa kot si sprva načrtoval?	☒	☐	☐	☐	☐
Kako pogosto zanemarjaš gospodinjska opravila, zato da lahko več časa preživiš na internetu?	☒	☐	☐	☐	☐
Kako pogosto ti je navdušenje nad internetom pomembnejše od časa preživetega s tvojo punco/fantom?	☒	☐	☐	☐	☐
Kako pogosto oblikuješ nova prijateljstva z virtualnimi "znanci"?	☒	☐	☐	☐	☐
Kako pogosto se tvoji bližnji pritožujejo nad količino časa, ki ga preživiš na internetu?	☒	☐	☐	☐	☐
Kako pogosto tvoje šolske ocene trpijo zaradi časa preživetega na netu?	☒	☐	☐	☐	☐
Kako pogosto preverjaš novo prispela e-sporočila, preden se lotiš česa drugega?	☒	☐	☐	☐	☐
Kako pogosto tvoja produktivnost trpi zaradi tvojih spletnih aktivnosti?	☒	☐	☐	☐	☐
Kako pogosto obrambno reagiraš, ko te drugi povprašajo po tvojih aktivnostih na internetu?	☒	☐	☐	☐	☐
Kako pogosto razmišljanje o tem, kdaj se boš lahko spet priklopil na net, zmotijo tvoje vsakodnevne aktivnosti?	☒	☐	☐	☐	☐
Kako pogosto komaj čakaš da dobiš možnost, da se priključiš na net?	☒	☐	☐	☐	☐
Kako pogosto se brez interneta počutiš dolgočasno in prazno?	☒	☐	☐	☐	☐
Kako pogosto burno, uporniško odreagiraš, če te kdo zmoti, ko si na internetu?	☒	☐	☐	☐	☐
Kako pogosto ti primanjkuje spanca zaradi nočnih spletnih aktivnosti?	☒	☐	☐	☐	☐
Kako pogosto misliš na internetne aktivnosti, ko nisi na internetu?	☒	☐	☐	☐	☐
Kako pogosto opaziš, da sam sebi govoriš "samo še minutko", ko srfaš po netu?	☒	☐	☐	☐	☐
Kako pogosto si rečeš, da boš zmanjšal čas rabe interneta, pa si pri tem neuspešen?	☒	☐	☐	☐	☐
Kako pogosto skušaš skriti, kako dolgo si visel na netu?	☒	☐	☐	☐	☐
Kako pogosto raje izbereš internet kot srečanje s prijatelji?	☒	☐	☐	☐	☐
Kako pogosto se počutiš živčno, slabe volje ali celo depresivno, ker nisi priključen na net?	☒	☐	☐	☐	☐

Picassa

Računalniški program Picasa je brezplačno računalniško ogrodje s pomočjo katerega lahko digitalne fotografije, ki smo jih naredili z našim telefonom, fotoaparatom, ali pa smo jih našli na spletu, obdelamo, jim dodamo različne efekte ter z njimi naredimo kolaže, plakate ali celo foto filme.

Program Picasa si naložimo preko spletne strani <http://picasa.google.com/>.

 Picasa

Organize, edit, and share your photos
Picasa 3.9 - Now with Google+ sharing and tagging

Download Picasa
Windows XP/Vista/7

Circles

Upload and share your photos on Google+

Tag your Google+ friends and share pictures of them

Transform your photos with 24 new effects

[Learn more about what's new with Picasa 3.9](#)

»Operacijo delno financira Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada ter Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport. Operacija se izvaja v okviru Operativnega programa razvoja človeških virov za obdobje 2007-2013, razvojne prioritete: razvoj človeških virov in vseživljenjskega učenja; prednostne usmeritve: Izboljšanje usposobljenosti posameznika za delo in življenje v družbi temelječi na znanju.«

Kaj vse je mogoče delati s Picaso?

Stran | 20

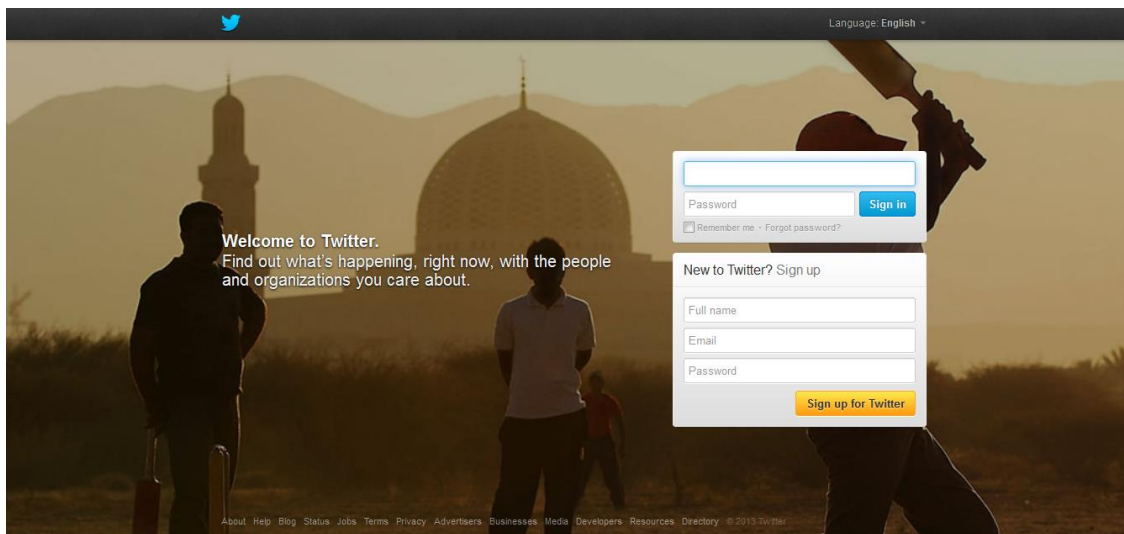
- Prenos digitalnih fotografij iz fotoaparata/kamer/USB ključka na računalnik
- Organiziranje (preimenovanje, brisanje, kopiranje) slik
- Obdelava slik
- Tiskanje in pošiljanje obdelanih digitalnih fotografij
- Izdelava kolaža, filma

Twitter

Socialno omrežje Twitter (<https://twitter.com/>) oziroma »čivkač« kot mu tudi pravijo nekateri je nekoliko drugačno komunikacijsko orodje. Za razliko od Facebooka, ki je vseč veliki večini uporabnikov svetovnega spleta, je twitter nekaterim zelo všeč, spet drugim pa nikakor ni všeč.

Stran | 21

V bistvu je to računalniški program oziroma mobilna aplikacija, ki najbolj spominja na SMS sporočila na mobilnih telefonih. Twitter je namreč namenjen predvsem izmenjavi kratkih tekstovnih sporočil, ki so dolžinsko omejena. V 140 znakih kot jih imate na razpolago morate namreč povedati tisto kar želite deliti s svojimi sledilci.

Twitter je zelo zanimiv predvsem za tiste uporabnike, ki jih zanimajo točno določene stvari na svetovnem spletu. Z ustrežno izbiro oseb oziroma tem, ki jim želite slediti, lahko namreč učinkovito filtrirate vsebino »čivkov«, ki prihajajo do vas.

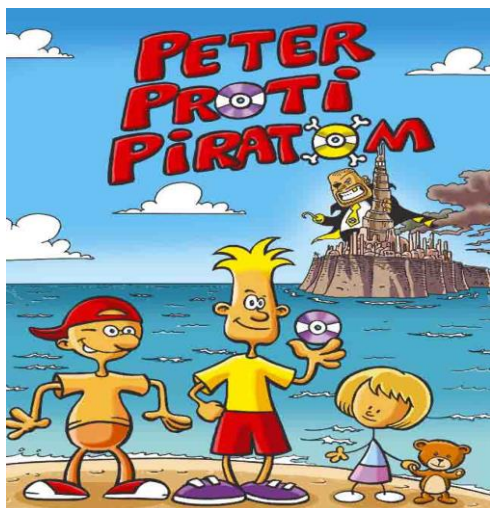
»Operacijo delno financira Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada ter Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport. Operacija se izvaja v okviru Operativnega programa razvoja človeških virov za obdobje 2007-2013, razvojne prioritete: razvoj človeških virov in vseživljenjskega učenja; prednostne usmeritve: Izboljšanje usposobljenosti posameznika za delo in življenje v družbi temelječi na znanju.«

Udeleženci bodo pri svojem delu uporabljali:

1. strip Peter proti piratom

Stran | 22

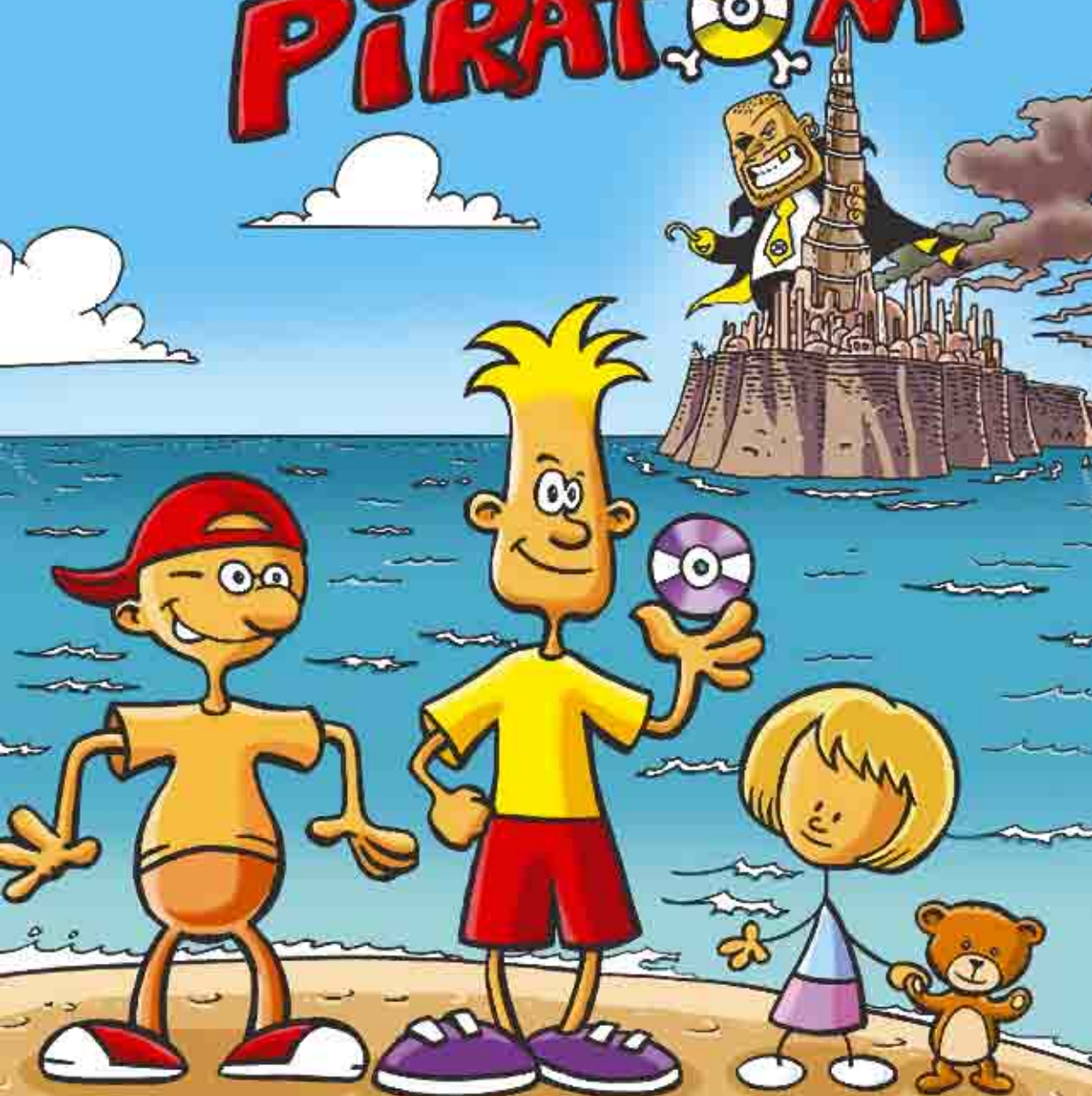
2. delovni zvezek Biti na spletu, dostopen na spletnem naslovu:

http://www.saferinternet.org/c/document_library/get_file?uuid=5db230e4-b47c-48de-82f5-8b74473a76d5&groupId=10137

»Operacijo delno financira Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada ter Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport. Operacija se izvaja v okviru Operativnega programa razvoja človeških virov za obdobje 2007-2013, razvojne prioritete: razvoj človeških virov in vseživljenjskega učenja; prednostne usmeritve: Izboljšanje usposobljenosti posameznika za delo in življenje v družbi temelječi na znanju.«

PETER PROTI PIRATOM

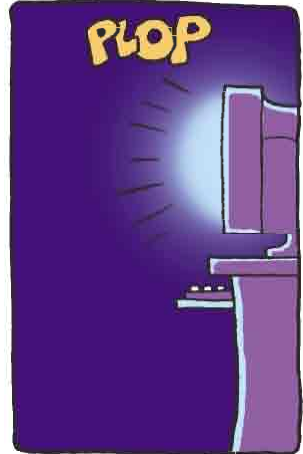

PETER PROTI PIRATOM

VIDVA!
VDVIGALO!

JA, JA, SAJ
SE NI TREBA
TAKO DRETI!

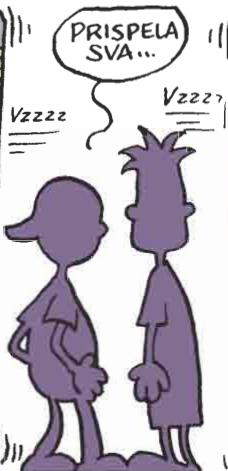
PLINK

VIDETI JE,
DA GREVA V
NAJVIŠJE
NADSTROPJE

MOGOČE
NAMA PA
HOČEJO
POKAZATI
RAZGLAD.

HAHA HAHOKK
HI HI HI HI HI
HA HA HA

PRISPELA
SVA...

Vzzzz

Vzzzz

A, PETER IN JOŠ!
DOBRODOŠLA
V MOJEM
SKROMNEM
DOMU!

SAJ
TEGA PA
POZNAM, TO
JE TISTI PIRAT
IZ IGRICE...

AHA, "OTOK
PIRATOV." MISUM,
DA IMAVA ČAST
SPOZNATI
GLAVNEGA
PIRATA...

AMPAK,
KAKO VE,
KDO SVA
MIDVA?

EH, KAKO VEM?!
SAJ STA VENDAR
MOJA KOLEGA!
TUDI VIDVA
STA PIRATA!

NAVADEN?
NE BI REKEL,
DA SEM
NAVADEN!!

POGLEJTA!
MOJE PIRATSKO
MESTO! TU NOČ IN DAN
IZDELUJEJO NELEGAL-
NE CEDEJE, KI JIH
PRODAJAJO PO VSEM
SVETU...

S SVOJEGA
STOLPA MOGI
NADZORUJEM
DELO IN
IZDAJAM
UKAZE!

HELIKOPTERJI IN
LADJE TOVORJO
PIRATSKE KOPIJE
IN JIH RAZVAŽAJO
PO VSEM SVETU!

POGLEJTE
NA ZASLON. TO
JE MOJA TOVARNA.
V NJEJ DELAJO MOJI
SUŽNJI- OTROCI, KI SEM
JIH UGRABIL, KO SO IGRALI
MOJE PIRATSKE IGRICE.

... TAKO KOT
VIDVA... HEHE...
OTROCI STE TAKO
NAIVNI...
KUPUJETE MOJE
PIRATSKE IZDELKE,
PA ŠE POCENI
DELOVNA SILA
STE...

... HM... NIKOLI NISEM
POMISLIL, DA PODPIRAM
KRIMINALCE, KO KUPU-
JEM PIRATSKE
IGRICE ...

PRAV
SRAM ME
JE...

... AMPAK TEGA
NE BOSTE MOGLI
VEČNO POČETI!
PREJ ALI SLEJ
VAS BODO UJELI
IN STRPALI V
ZAPOR!

BRAVO, MALI,
DOBRO
RAZMIŠLVAŠ!
TUDI JAZ SEM
POMISLIL NA
TO...

HEJ, KAJ PRAVITA NA MOJ PIRATSKI PRESTOL?!

MARNI VELIČASTEN?!

V NJEM IMAM VGRAJEN SVOJ SUPERRAČUNALNIK, PREK KATEREGA UPRAVLJAM Z SVOJIM PIRATSKIM KRALJESTVOM ...

EEE... GOSPOD PEČENKO, ALI STE NAS S TEM SUPERRAČUNALNIKOM PRE... TELE... FAKSI... TRANSPORTIRALI SEM?

NAMIG

IZVRSTNO! PAMETNEJŠI SI, KOT IZGLEDAŠ!

MOJ SUPERRAČUNALNIK ZNA USTVARITI PREHODE V ČASU IN PROSTORU...

... NA ZASLONU LAHKO VIDIM VSAKEGA OTROKA, KI UPORABLJA MOJE PROIZVODE... IN GA POTEGNEM SEM, CE SE MI ZAHOČE...

... IN DA VAMA NE BI HODILE KAKŠNE NEUMNOSTI PO GLAVI, VEDITA, DA MOJ SUPERRAČUNALNIK LAHKO UPORABLJAM SAMO JAZ... VSTOP V PROGRAM JE ZAVAROVAN S TAJNIM GESLOM, KI GA POZNAM SAMO JAZ...

GOSPOD PEČENKO, ZAKAJ NAM VSE TO RAZLAGATE? ZAKAJ RAVNO MIDVA?

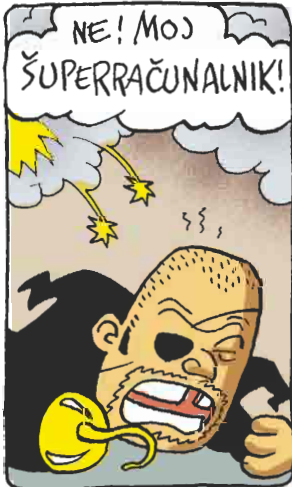
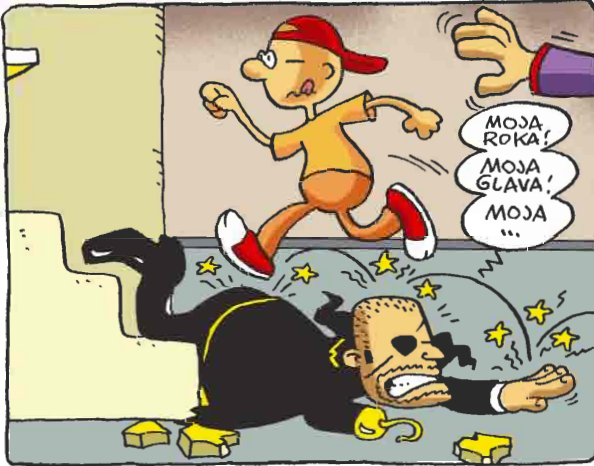
DOBRO VPRAŠANJE, MOJ SUPERPROGRAM IMA ŠE VEDNO NEKAJ MALIH NAPAKIC... ZANEMARLJIVIH, TI REČEM.

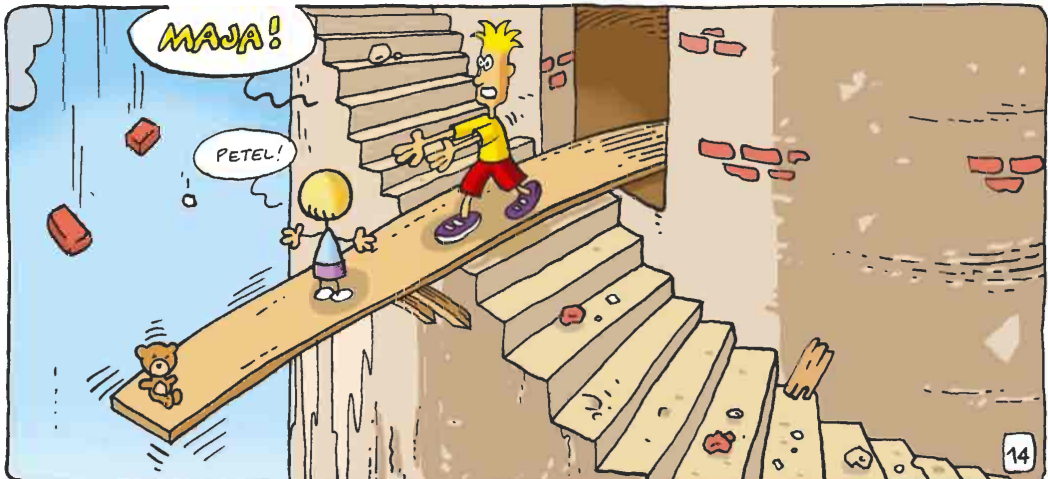
BAH!

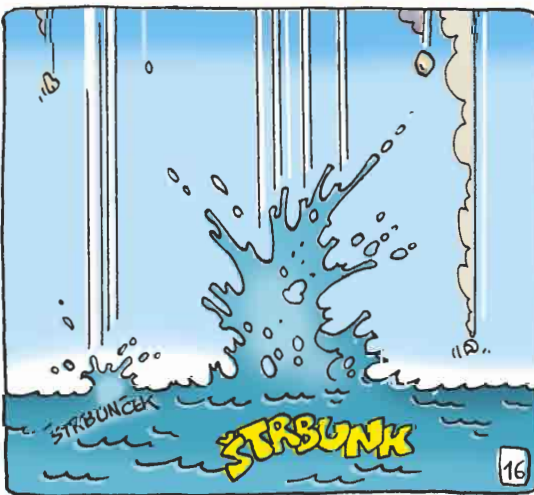
... DA JIH ODPRAVIM, POTREBUJEM ZNANJE TVOJEGA OČETA, TI PA GA BOŠ PREPRIČAL, DA SE MI LEPO PRIDRUŽI...

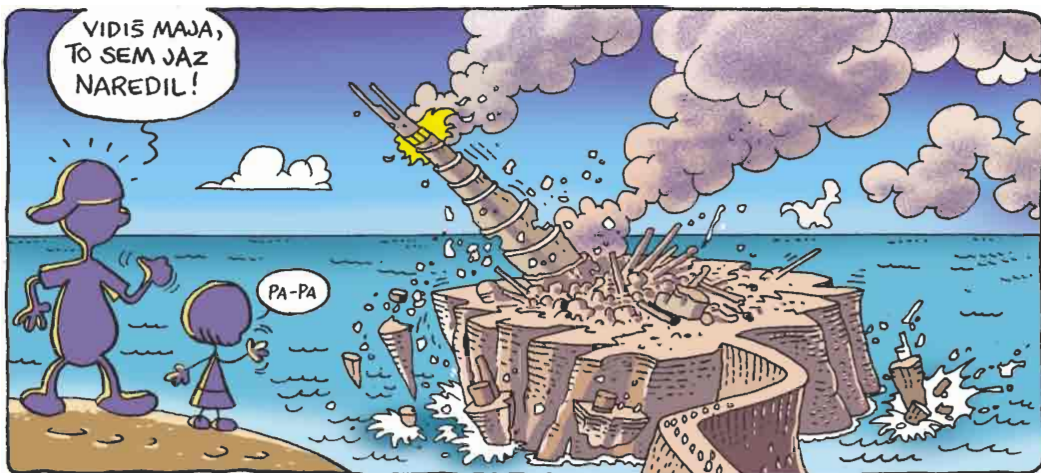

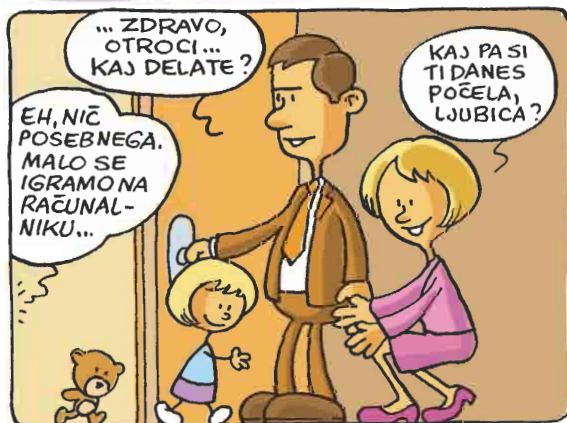

V nadaljevanju vam predstavljamo državne ustanove ter različne organizacije in združenja, ki se vsak v okviru svojih pristojnosti in po svojih močeh trudi, da bi bilo piratstva v Sloveniji čim manj. Da bi lahko stopili v stik s katerokoli od ustanov ali organizacij, najdete pod vsako njihovo kratko predstavitevjo tudi naslov njihovih spletnih strani.

Ministrstvo za informacijsko družbo (MID)

Vloga Ministrstva za informacijsko družbo (MID) je predvsem v usklajevanju aktivnosti na področju preprečevanja piratstva, t.j. nelegalne uporabe in distribucije programske opreme ter zvočne in filmske produkcije na elektronskih medijih. MID je pristojen za spodbujanje razvoja informacijske družbe, zato želimo prispevati tudi k izboljšanju "informacijske in komunikacijske kulture", kjer ni prostora za piratstvo. Tudi pričujoča brošura naj bi prispevala k večji ozaveščenosti otrok in mladine in s tem predstavlja pomemben korak pri širjenju kulture in razvoju družbe, ki spoštuje, ceni in nagraduje avtorsko delo.

<http://mid.gov.si>

AAS - Avtorska agencija za Slovenijo

AAS se ukvarja predvsem z individualnim pravnim zastopanjem in pravnim svetovanjem avtorjem in imetnikom pravic, tako na področju domačega, kot tudi evropskega in mednarodnega avtorskega prava. Prav tako je pooblaščen za registracijo avtorskih del in predmetov sorodnih pravic. Je ena najstarejših (obstaja od leta 1955) in ključnih organizacij za svetovanje v

Sloveniji na področju avtorskih in sorodnih pravic, zlasti glede piratstva. V samostojni Sloveniji je med drugim sodelovala pri pripravi osnutkov nekaterih predpisov, kot zastopnik pa sprožila prve uspešne sodne in druge postopke zoper piratstvo.

<http://www.aas.si>

APZ - Antipiratsko združenje za računalniške in videoigre

Ključne proti-piratske aktivnosti APZ so usmerjene k oglaševanju v revijah in časopisih (osveščanje javnosti, proti-piratsko delovanje) ter skrbi za izobraževanje končnih kupcev. APZ je aktiven tudi pri ukinjanju tistih spletnih strani, ki objavljajo kataloge piratskih izdelkov, in skuša zmanjšati ali ukiniti oglaševanje piratskih aktivnosti (oglasniki, revije z malimi oglasi). Sodeluje tudi z BSA in skrbi za izmenjavo informacij, saj obe združenji delujeta na področju piratstva računalniških izdelkov.

<http://www.apz-zdruzenje.si>

BSA - Business Software Alliance

BSA je vodilno svetovno združenje proizvajalcev računalniških programov, ki se zavzema za promocijo varnega in legalnega digitalnega sveta. Glavne naloge BSA so povečevanje zaupanja in varnosti v kibernetnem prostoru, zniževanje stopnje piratstva, zagotavljanje ustreznih predpisov na področju varstva intelektualne lastnine ter obveščanje in izobraževanje javnosti na področju legalne uporabe računalniških programov.

<http://www.bsa.si>
<http://www.bsa.org>

Carinska uprava Republike Slovenije

Leta 2001 so carinski organi Republike Slovenije dobili nove pristojnosti na področju varstva pravic intelektualne lastnine. Gre za ukrepe carinskih organov ob vnosu blaga na carinsko območje oziroma ob iznosu s carinskega območja.

Ukrepi carinskih organov se izvajajo pri vnosu blaga na carinsko območje, sprostitev blaga v prost promet, izvozu, ponovnem izvozu, začetku kateregakoli odložnega postopka ali pri vnosu v prosto carinsko cono. Kadar carinski organi pri pregledu naletijo na blago, za katerega sumijo, da je ponarejeno, izdajo odločbo o začasnem zadržanju blaga za tri delovne dneve. V tem času mora imetnik pravice pisno sporočiti Generalnemu carinskemu uradu, da bo vložil tožbo zoper domnevnega kršitelja.

<http://carina.gov.si>

Tržni inšpektorat Republike Slovenije

Tržni inšpektorat ima veliko odgovornost pri inšpekciji domnevnih kršiteljev, izrekanju kazni in podobno. Z ostalimi državnimi ustanovami in interesnimi združenji si izmenjuje informacije, ki lahko prispevajo k odkrivanju tovrstnih protizakonitih dejanj. Njihovi inšpektorji se odzovejo in preverijo vsako pritožbo, pri kateri gre za sum piratstva, sicer pa opravljajo tudi nenapovedane inšpekcijske preglede v podjetjih, gostinskih lokalih in drugod.

<http://www2.gov.si/mg/tirs/tirs.nsf>

Uprava kriminalistične policije

Uprava kriminalistične policije ima strokovnjake, ki so strokovno usposobljeni in imajo potrebno računalniško opremo za delo na področju preprečevanja piratstva. Njihova domena je predvsem preverjanje dejstev ob morebitni prijavi kaznivega dejanja ter morebitna prijava sodniku za prekrške ali kazenska ovadba. Za razliko od Tržnega inšpektorata RS, ki nadzoruje piratstvo na gospodarskem področju, se Uprava kriminalistične policije posveča organiziranim posameznikom ali združbam, ki razširjajo, proizvajajo ali posedujejo piratske izdelke.

<http://www.policija.si>

Urad RS za intelektualno lastnino

Urad je pristojen za postopke registriranja in shranjevanja informacij o intelektualni lastnini (patenti, znamke, modeli ipd.), med katere sodijo tudi avtorske in sorodne pravice. Vsem akterjem boja proti piratstvu pomaga z informacijami pri preverjanju podatkov o lastniku avtorskih pravic, datumu prijave, klasifikaciji in podobno.

<http://www.uil-sipo.si>

Vrhovno državno tožilstvo RS

Državni tožilci izvajajo pregon storilcev kaznivega dejanja oziroma vlagajo in zastopajo kazenske obtožbe ter opravljajo druga procesna dejanja tožilca v kazenskem postopku. V izvrševanju funkcije pregona storilcev kaznivih dejanj državni tožilec sodeluje z organi odkrivanja. V primeru kaznivih dejanj s področja organiziranega kriminala oziroma storjenih v okviru organizirane krimi-

nalne združbe, pregon storilcev tovrstnih kaznivih dejanj prevzame skupina državnih tožilcev za posebne zadeve.

<http://www.dt-rs.si>

Zavod IPF

Zavod IPF zastopa pravice glasbenih izvajalcev in proizvajalcev fonogramov v Sloveniji. Vloga Zavoda IPF je predvsem v zbiranju finančnih nadomestil, ki pripadajo izvajalcem ter založnikom ob predvajanju njihovih del na radijskih in TV postajah, javnih prostorih ipd. Zavod v sodelovanju s sorodnimi organizacijami iz tujine izvaja tudi različne aktivnosti za preprečevanje internetnega piratstva, skrbi pa tudi za obveščanje uporabnikov zaščitene del in širše javnosti glede uveljavljanja avtorskih in sorodnih pravic in s tem za ozaveščanje o vrednosti in pomenu tovrstnega ustvarjalnega dela.

<http://www.zavod-ipf.si>

Združenje SAZAS

Združenje SAZAS - Združenje skladateljev, avtorjev in založnikov za zaščito avtorskih pravic je kolektivna organizacija za upravljanje in uveljavljanje avtorskih pravic in ima posledično tudi pomembno vlogo pri spremljanju kršitev na področju avtorskih pravic in obveščanju javnosti ter pristojnih državnih ustanov. Sodeluje s Tržnim inšpektoratom Republike Slovenije, aktivno pa je bilo tudi pri pripravi strategije za strožje izvajanje zakonodaje. Javnosti je dobro znano zaradi splošne prepoznavnosti njenih članov. Združenje SAZAS prispeva k zmanjšanju stopnje piratstva na področju glasbene produkcije in zaščite

avtorskih pravic glasbenih ustvarjalcev.

<http://www.sazas.org>

Združenje za zaščito avdio-vizualnih del

Ustanovni člani Združenja, ki ima status gospodarskega interesnega združenja, so različna podjetja, ki se ukvarjajo z distribucijo filmskih in avdio-vizualnih del ter filmsko produkcijo. Kot profesionalno, nevladno, nepridobitno, nepolitično in neodvisno združenje je ustanovljeno z namenom preprečevanja nedovoljenega izkoriščanja avtorskih in distribucijskih pravic. Cilj Združenja je zaščita avdio-vizualnih del pred nedovoljenim kopiranjem, predvajanjem, prodajo in izposojno na območju Slovenije. Naloge Združenja so med drugim tudi prepoznavanje kršiteljev avtorskih in distribucijskih pravic, vodenje evidenc in zbiranje dokazov o oblikah kršitev in kršiteljih, sodelovanje z državnimi organi pri preprečevanju piratstva, sodelovanje z izdajatelji avdio-vizualnih del, videotekami, prodajalci avdio-vizualnih del, gospodarskimi družbami, združenji in društvi v Sloveniji in tujini, ki se ukvarjajo s produkcijo in uporabo filmskih del.

Ministrstvo za informacijsko družbo se zahvaljuje predstavnikom vseh državnih ustanov, združenjem in kolektivnim organizacijam za zaščito avtorskih in sorodnih pravic, ki so doslej sodelovali pri pripravi ukrepov za zmanjšanje stopnje piratstva v Sloveniji, ki so aktivno podprli pobudo o pripravi te brošure ter sodelovali pri oblikovanju pričujočega predstavitvenega besedila.

Naročnik: Ministrstvo za informacijsko družbo Republike Slovenije

Produkcija: Pristop

Ilustriral: Zoran Smiljanič

September 2004

Tisk: Laser print grafika d.o.o.

Igrajmo se in učimo:

Biti na spletu

Podporniki:

ins@fe

www
safe.si

LIBERTYGLOBAL

O delovnem zvezku

Danes vse mlajši otroci uporabljajo internet. Namen tega delovnega zvezka je uvajanje ključnih konceptov moderne tehnologije v vsakdanje življenje in dejavnosti otrok.

Delovni zvezek ponuja zabavne aktivnosti in igre za otroke v starosti od 4 do 8 let, obenem pa jih spodbuja k izpopolnjevanju njihovih jezikovnih, matematičnih, socialnih in kulturnih spretnosti. Daje jim vpogled v to, kako vse lahko na njihovo vsakdanje življenje vpliva sodobna tehnologija. Delovni zvezek predstavlja tudi priložnost za starše in učitelje, da se z otroki pogovorijo o teh pomembnih temah.

Čeprav je delovni zvezek narejen na način, da lahko majhni otroci ob njegovi uporabi uživajo in rešujejo naloge sami, ima veliko nalog globlji pomen. Delovni zvezek si prizadeva spodbuditi starše in učitelje, da s svojimi otroki in učenci že zelo zgodaj spregovorijo o temah, kot sta zasebnost in moderna tehnologija, saj igrajo pomembno vlogo v njihovih življenjih.

Tabela na strani 4 ponuja staršem in učiteljem pregled nad temami, ki se jih dotikajo naloge na določeni strani. Priporočamo vam, da si preberete smernice, ki vam bodo zagotovile več informacij o pedagoških ciljih za vsako igro in o sporočilih, ki naj bi jih prenesle na otroke. Dodatne informacije so na voljo na spletni strani: www.saferinternet.org.

O Insafe

Insafe je bil ustanovljen leta 2004 kot omrežje osveščanja v okviru programa Varnejši internet pri Evropski komisiji.

Danes vključuje Insafe točke osveščanja, telefonske številke za pomoč mladim in staršem, svete mladih v tridesetih državah po vsej Evropi in zunaj nje, pa tudi evropski svet mladih, ki zaseda enkrat na leto. Dodatne informacije so na voljo na spletni strani www.saferinternet.org.

Cilj programa Evropske komisije Varnejši internet je že od začetkov v letu 1999 zaščita mladih na spletu in spodbujanje varne ter odgovorne rabe spletnih tehnologij.

Program obsega vrsto dejavnosti, usmerjenih v:

- dvig javne osveščenosti,
- boj proti nezakoniti in škodljivi vsebini na internetu,
- zagotovitev varnejšega spletnega okolja,
- vzpostavitev baze znanja o varnosti na spletu.

Dodatne informacije lahko najdete na spletni strani <http://ec.europa.eu/saferinternet>.

**Dobrodošel/-a v svojem
delovnem zvezku.
Pridruži se zabavi!**

Ta delovni zvezek pripada:

moje ime:

moj priimek:

O vsebini "Igrajmo se in učimo: Biti na spletu"

Vsaka stran knjige je ocenjena z eno, dvema ali tremi ★ glede na stopnjo težavnosti in potrebe otrok v starostnem razponu od 4 do 8 let.

★ = lahko / starost 4-6 let ★★ = srednje / 6-7 let ★★★ = težko / + 8 let

Tema	Stran	Povezava z IKT	Vaje	E-veščine/cilji
Nazaj v šolo	s. 6*, s. 7*	posedovanje IT-naprav	iskanje parov, primerjanje in ugotavljanje razlik	vizualna diskriminacija, statusni simboli in ustrahovanje
Družina in prijatelji	s. 8, s. 9*	profili in zasebnost na spletu	povezovanje profilov, ustvarjanje lastnega profila	moji profilni podatki: razumevanje javnega/zasebnega; spodbujanje kritičnega razmišljanja o tem, katere informacije delimo in s kom
Zdravo življenje	s. 10*, s. 11*	iskanje ravnovesja v dnevni dejavnostih	določitev časovnih terminov, nalepke z dejavnostmi, pripovedovanje zgodb	razmišljanje o/razvrščanje dejavnosti, kritično razmišljanje o času, namenjenem učenju, igri, klepetu, osebni higieni ...
Dejavnosti in sposobnosti	s. 12, s. 13	večnamenske naprave, zlitje	povezovanje naprave z njenimi lastnostmi in zmogljivostmi	razumevanje, da lahko različne naprave delajo isto stvar in da lahko ena naprava dela več stvari
Pokaži in povej	s. 14, s. 15	manipulacija s podatki	raziskovanje, kaj se je zgodilo	spodbujanje kritičnega razmišljanja, razlikovanje med resničnim in virtualnim
Deljenje informacij	s. 16, s. 17	zasebnost – varstvo podatkov	deljenje informacij vs. ohranjanje zasebnosti	učenje o materialnem in nematerialnem, realnem in virtualnem, kritično razmišljanje o varovanju informacij in/ali predmetov.
Učenje	s. 18	spretnosti na internetu in »offline«.	merjenje in ugotavljanje veščin in sposobnosti	samopoznavanje (razmislek o lastnih dejanjih)
Tehnologija danes	s. 19*	razvoj tehnologije	kaj so uporabljali moji starši in stari starši	pogovor o preteklosti in prihodnosti, razvoju tehnologij
Vrednote	s. 20*	stroški tehnologije	razvrščanje in računanje, odkrivanje vrednosti	vrednost IT-naprav, kritično razmišljanje o stroških naprav, ki jih imajo otroci pogosto za samoumevne.
Jezik	s. 21	računalniški simboli	povezovanje držav in predmetov	razumevanje kulturnih razlik
Ohrani stvari varne	s. 22, s. 23, s. 28, s. 30	zaščita računalnika	ustvarjanje gesel, povezovanje predmetov z njihovim ključem, iskalne igre	reševanje problemov, spoznavanje novih simbolov, dekodiranje
Ohrani sebe varnega	s. 24*, s. 29*	funkcije pomoči in lokacijske storitve	križanka varnosti, labirint	jezikovni razvoj, metafore, razumevanje anonimnosti in lokacijskih storitev
Čustva/odgovornost (dejanje/reakcija)	s. 25, s. 26	spletne komunikacije	povezovanje čustev z dogodki, odzivanje na sporočila	soočanje z ustrahovanjem na spletu, učenje izražanja čustev in empatije
Ustrahovanje	s. 27*	spletna in živa komunikacija	pripovedovanje zgodb	razlika med virtualnim in realnim, iskanje pomoči, pogovor o problemih

* vaje z dodatnimi ravnmi. Dodatna razlaga in navodila za starše in učitelje za delo z otroki je na voljo na spletni strani www.saferinternet.org.

Spoznajte družino in njihove prijatelje

Dedek

Mami

Oče

Helena,
varuška

Beno,
prijatelj

Ana

Tomaž,
prijatelj

Aljaž

Sara,
prijateljica

Nazaj v šolo

Danes se za Ano, Tomaža, Aljaža in Bena začne šola.
Preglej njihove nahrbtnike, malice, mobilne telefone
in računalnike.

Lahko najdeš pare, ki se ujemajo?

Poišči 5 razlik!

Poveži profile s pravo osebo!

Rad/-a jem pico.
Rad/-a igram kitaro.
Sanjam, da bom postal/-a
gasilec/-ka.
Rad/-a poslušam glasbo.

1

Rad/-a se igram na
računalniku.
Rad/-a bi bil/-a
veterinar/-ka.
Živim z mamo in dvema
sestrama.

Rad/-a imam nalepke. 2

Rad/-a imam mamico in
očeta.

Rad/-a jem sladoled.
Rad/-a sem na plaži.
Rad/-a gledam risanke.

3

Rad/-a igram nogomet.
Rad/-a jem špagete.
Moja najljubša barva je
modra.
Imam psa, ime mu
je Arno. 4

Beno

Aljaž

Sara

Ana

Moja družina, moji prijatelji in jaz!

Vse lahko povem:

Večino stvari lahko povem:

Nekatere stvari lahko povem:

Izpolni svoj profil:

- Kako ti je ime? _____
- Koliko si star/a? _____
- Kje živiš? _____
- _____
- Kakšna je tvoja tel. številka? _____
- Kam hodiš v šolo? _____
- Kdo je tvoj prijatelj? _____

Obkroži slike:

Rad/-a jem

Rad/-a grem na/v

Rad/-a se igram z/s

Imam

Sedaj pa označi enega od in pokaži, komu bi povedal določeno stvar

Moj dan:

Kaj si danes počel? Postavi pravo nalepko (A) v časovno okno.

Izberi čas.
Nariši, kaj si počel takrat.

Povej zgodbo!

Kateri predmeti lahko ...

naredijo sliko?

pošljejo fotografijo?

predvajajo glasbo?

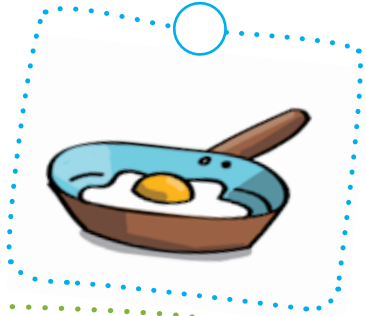
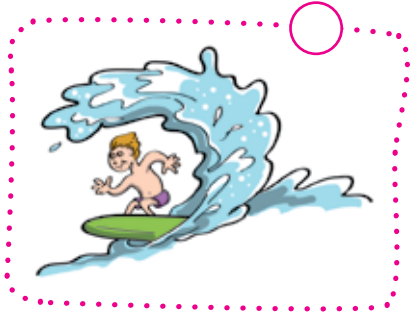
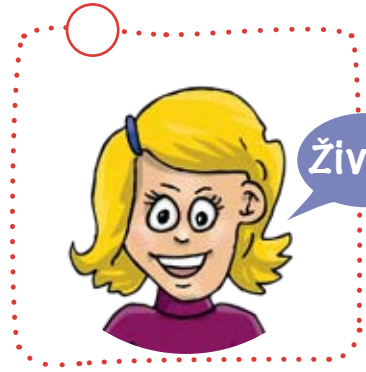

pomagajo pri pisanju pisma?

Kaj lahko delaš na računalniku?

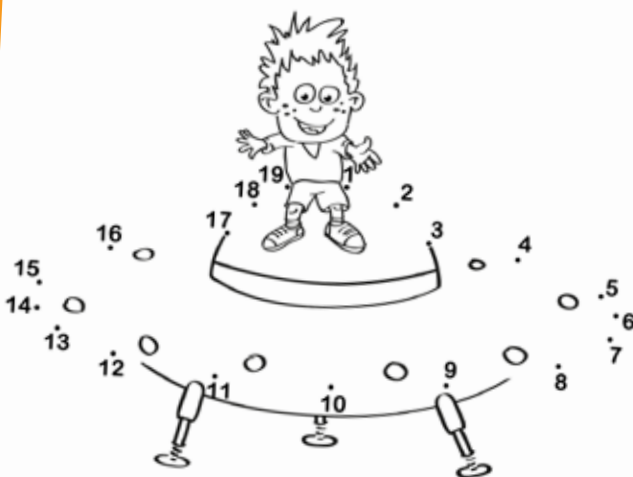
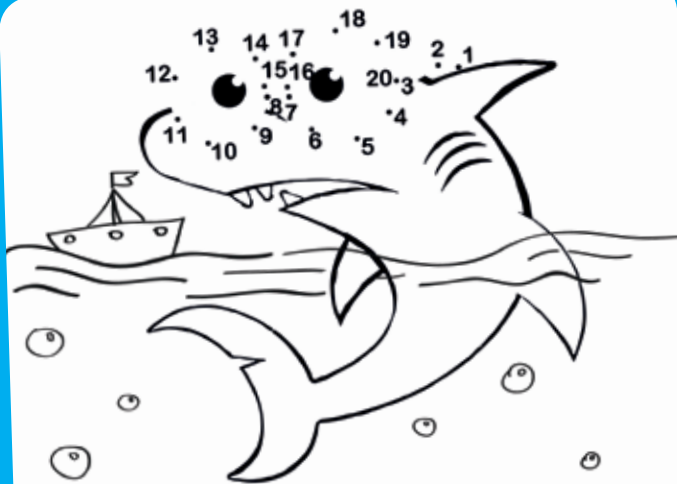
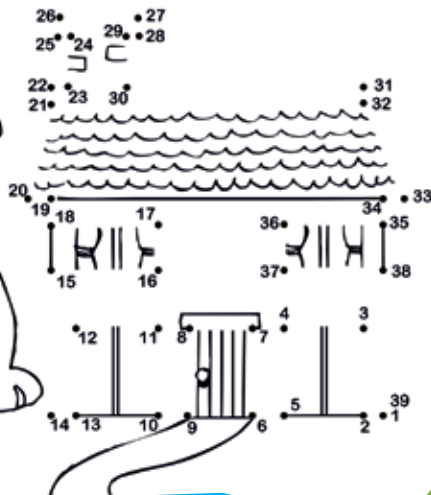
Označi krožec, kaj je mogoče početi.

POKAŽI in POVEJ

Poveži pike in videl/-a boš, kaj dobiš, če združiš slike.

Obkroži slike,
za katere
misliš, da niso
resnične!

1

2

4

3

6

5

Zaščiti svoj zasebnost

Pobarvaj okvir glede na to, komu bi to zaupal/-a:

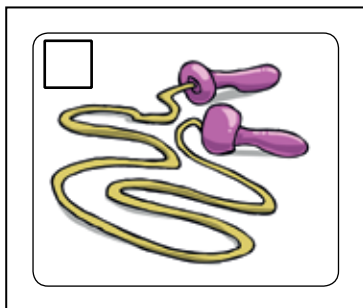
družini

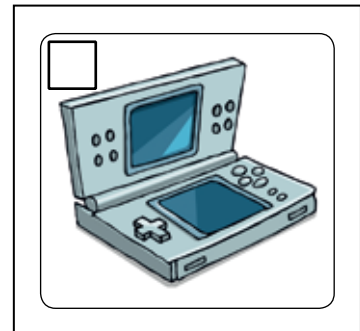
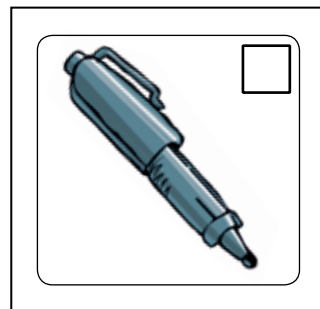
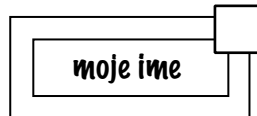
družini in prijateljem

vsem

skrivnost

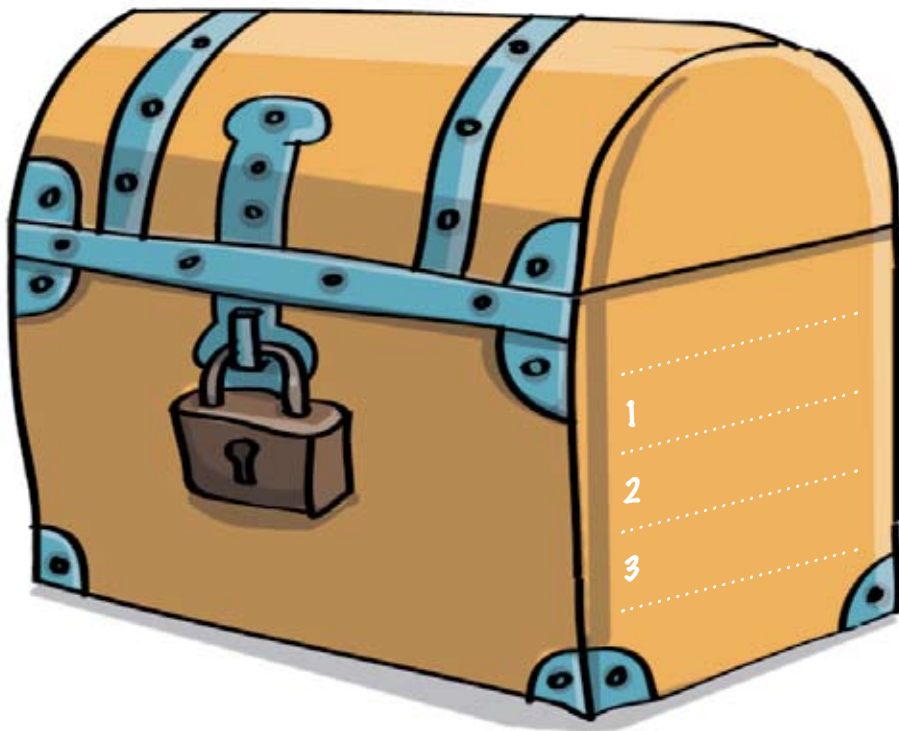

moje geslo

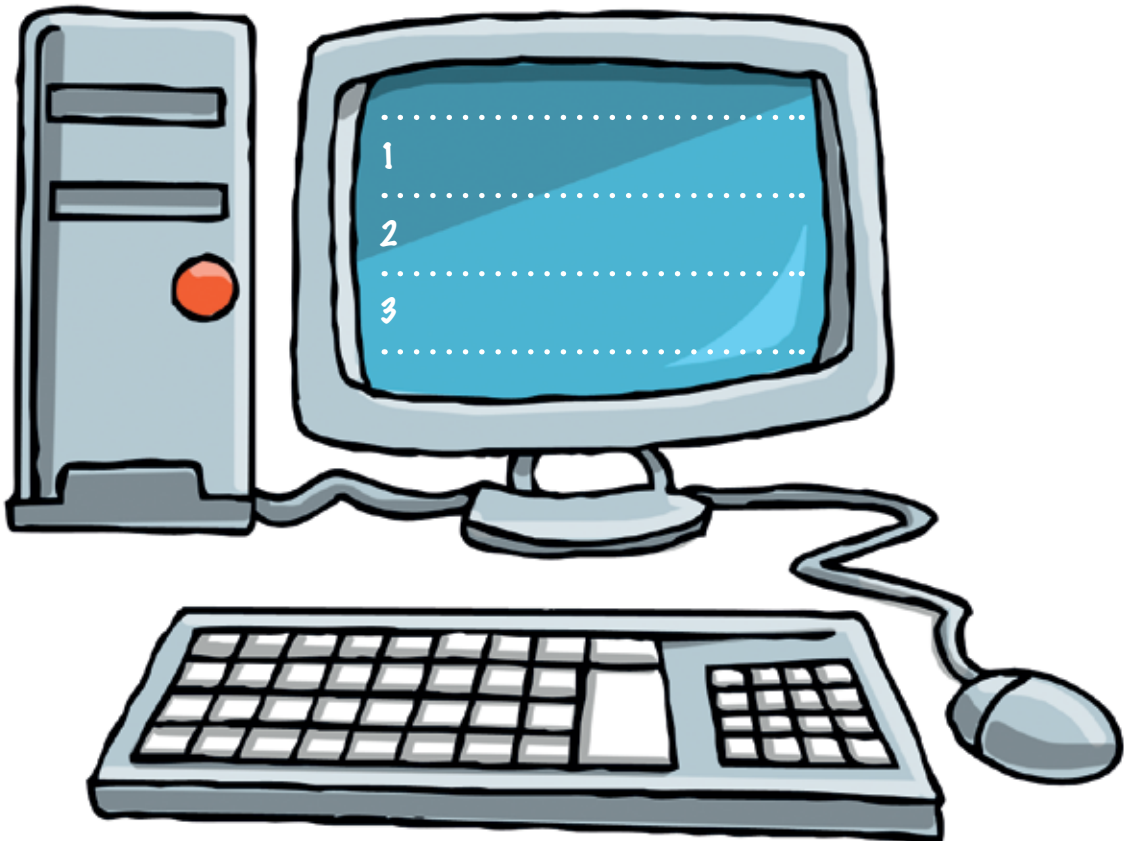

Sedaj označi , katere stvari lahko vedno vzameš nazaj.

Napiši tri stvari, ki bi jih imel/-a varno shranjene v svoji skrinji zakladov:

Napiši tri stvari, ki bi jih imel/-a varno shranjene v svojem računalniku:

Pobarvaj krogce in pokaži, ali ...

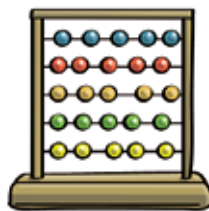
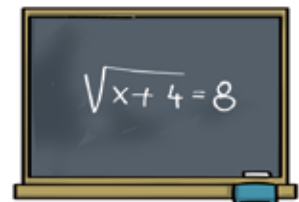
... je to uporabljal tvoj dedek.

... so to uporabljali tvoji starši.

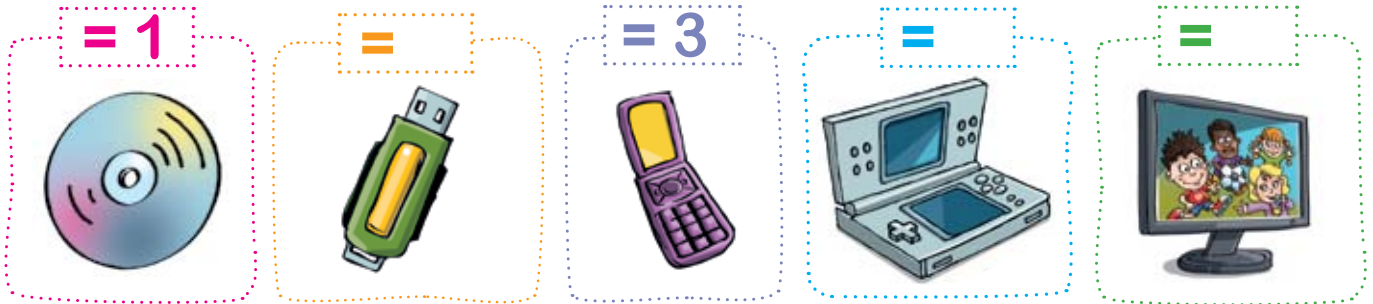

... to uporabljaš ti.

CD je enako 1,
mobilni telefon je enako 3.
Ali lahko najdeš preostale
vrednosti?

Sedaj pa poskusi narediti nekaj izračunov:

$$\text{USB drive} = \text{CD} + \text{CD} = \square$$

$$\text{Handheld game console} = \text{Mobile phone} + \text{CD} = \square$$

$$\text{Computer monitor} = \text{USB drive} + \text{CD} + \text{Mobile phone} + \text{CD} = \square$$

$$\text{Laptop} = \text{Mobile phone} + \text{USB drive} + \text{Handheld game console} = \square$$

@ simbol

Sledi črtam in ugotovi, kako se simbolu @ reče v teh državah:

Danska

majhna račka

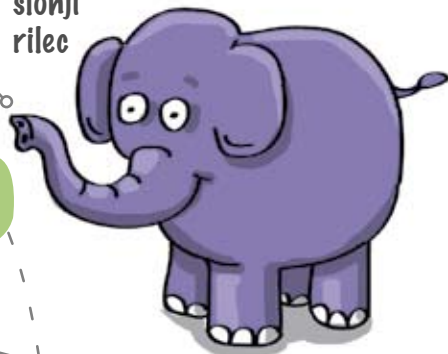

opičji rep

Norveška

slonji rilec

Koreja

Nizozemska

prašičji rep

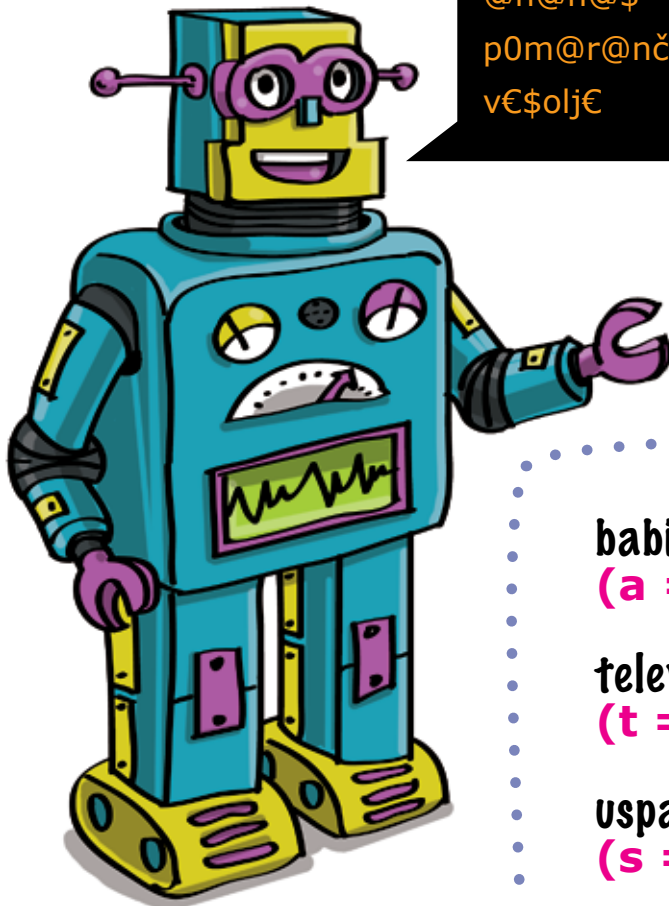
polž

Grčija

Lahko pomagaš robotu ustvariti **nova gesla**?

@n@n@\$ = ananas
p0m@r@nč@ = pomaranča
v€\$olj€ = vesolje

babica

(a = @, i = !)

televizija

(t = +, i = !)

uspavanka

(s = \$, a = @)

energija

(e = €)

Sara

(s = \$, a = @)

zaslon

(z = 7, o = 0)

pita

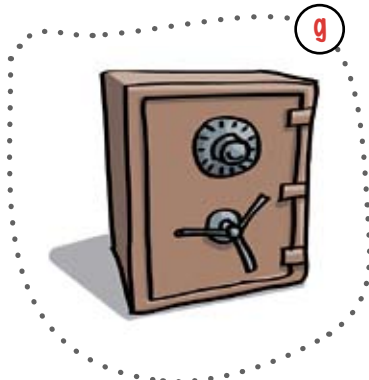
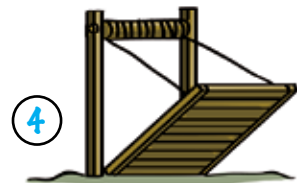
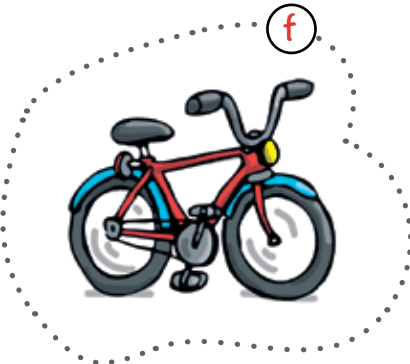
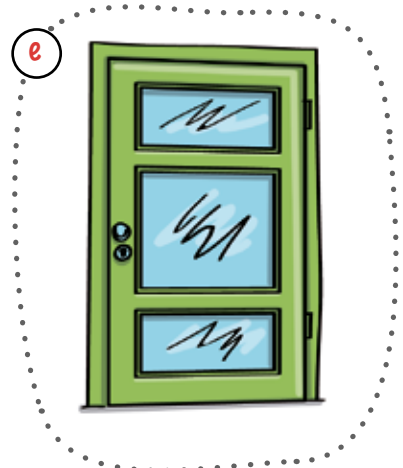
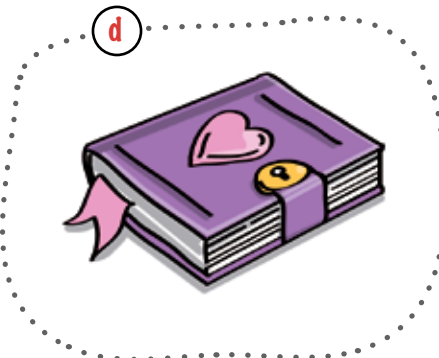
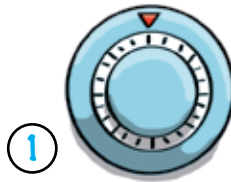
(i = !, t = +)

Zakleni!

Poveži pravi predmet s ključem, ki ga zaklepa!

K R I Ž A N K A

Vstavi besede!

prva pomoč
 žarilnik
 stop
 izhod
 slušalke
 obroč
 ogenj
 policist
 s
 p
 l
 g
 h

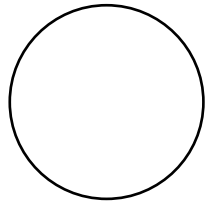
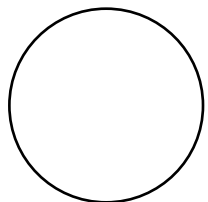
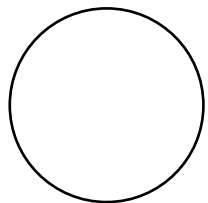
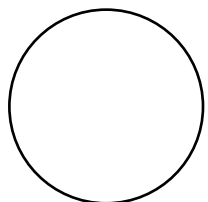
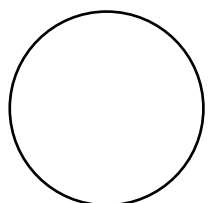
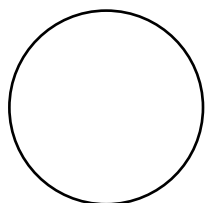
policist
 znak
 izhod
 sporočilo
 obroč
 ogenj
 stop
 slušalke
 prva pomoč

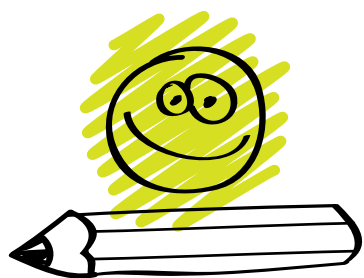

ČUSTVENI SIMBOLI

Kako bi se počutil/-a?

Nalepi ustrezno nalepko (c) s čustvenim simbolom ob vsako sliko:

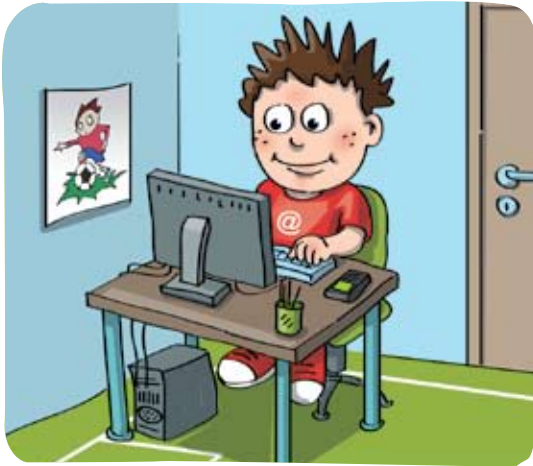

Kako bi se počutil/-a?
Nariši svoje simbole.

Povej zgodbo.

Prečrtaj besede **SPAM** in **VIRUS**, iz preostalih črk pa dopolni sporočilo v spodnjem polju (črke vstavi v istem vrstnem redu, kot so ostale v tabeli)

Ž	V	I	R	U	S	I	S	V	V
S	P	A	M	J	V	O	P	A	I
L	P	I	B	V	I	S	A	I	R
S	E	A	I	V	R	P	M	S	U
P	S	R	M	I	U	A	R	P	S
I	U	S	Š	R	S	M	E	A	L
S	R	P	K	U	M	S	E	M	V
U	I	A	N	S	I	P	M	S	I
R	V	M	P	I	G	A	A	P	R
I	R	A	S	P	A	M	P	A	U
V	M	A	T	M	A	P	S	M	S

Namig: besede išči v vseh smereh (od leve proti desni, od desne proti levi, navzgor, navzdol in diagonalno)

Aljaž

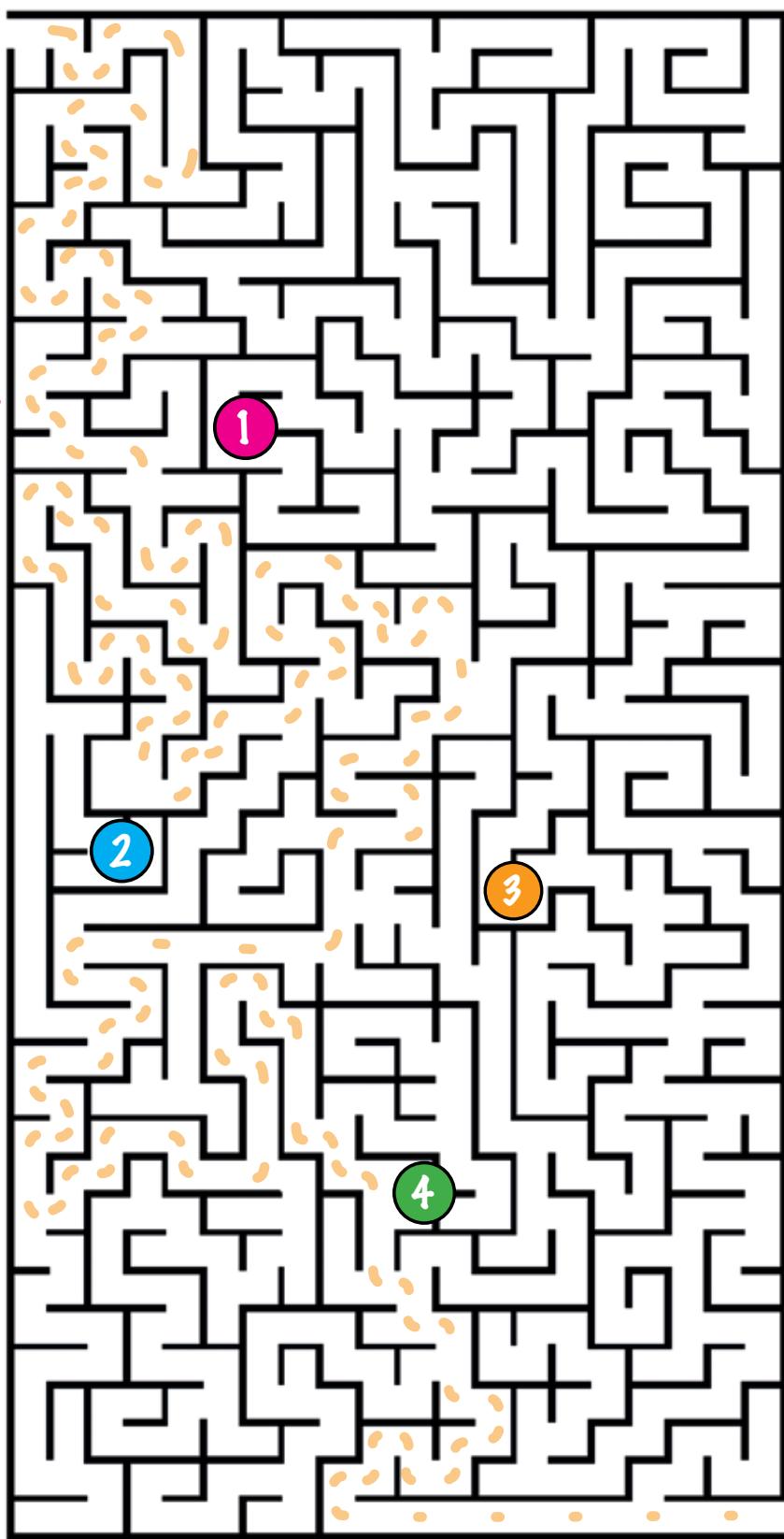
-----!

-----?

BODI VAREN!

Ugotovi, kam gre Ana. Sledi njenim stopinjam.

ZAŠČITI SVOJ RAČUNALNIK!

Virusi napadajo tvoj računalnik. Jih lahko najdeš vseh 10?

Insafe v tvoji državi

Avstrija	www.saferinternet.at	Latvija	www.drossinternets.lv
Belgija	www.clicksafe.be	Litva	www.draugiskasinternetas.lt
Bolgarija	www.safenet.bg	Luksemburg	www.bee-secure.lu
Ciper	www.cyberethics.info	Malta	www.mca.org.mt
Češka republika	www.saferinternet.cz	Nizozemska	www.mijndigitalewereld.nl
Estonija	www.targaltinternetis.ee	Norveška	www.medietilsynet.no
Danska	www.medieraadet.dk	Poljska	www.saferinternet.pl
Finska	www.ficora.fi	Portugalska	www.internetsegura.pt
Francija	www.internetsanscrainte.fr	Romunija	www.sigur.info
Nemčija	www.klicksafe.de	Rusija	www.saferunet.ru
Grčija	www.saferinternet.gr	Slovaška	www.zodpovedne.sk
Madžarska	www.saferinternet.hu	Slovenija	www.safe.si
Irska	www.saft.is	Španija	www.protegeles.com
Islandija	www.webwise.ie	Švedska	www.medieradet.se
Italija	www.easy4.it	Velika Britanija	www.saferinternet.org.uk

PEGI

PEGI, ki ga prav tako podpira program Evropske komisije Varnejši internet, obvešča starše o starostni primernosti videoiger prek nabora ikon, ki ponujajo tudi informacije o vsebini iger. Sistem je na voljo v 30 evropskih državah. Več informacij dobite na www.pegi.info.

Zahvala

Produkcija

Publikacija European Schoolnet

Insafe (evropska mreža, ki jo financira program EU Varnejši internet) s podpornikom Liberty Global

Ustvarjeno v letu 2011.

Ilustracije in oblikovanje

Jacqueline M. Jomain
Iddifix

Posebna zahvala

SAFE-SI Center za varnejši internet, Anna Karidi Pirounaki, Marianne Kant-Schaps ter vsi učitelji, starši in učenci, ki so sodelovali pri testiranju in razvijanju te publikacije.

Avtorske pravice

Naslov: Igrajmo se in učimo: Biti na spletu

Avtorske pravice: Delo je izdano pod Creative Commons licenco: Priznanje avtorstva – Nekomercialno – Brez predelav 2.5 Slovenija. Licenco si lahko ogledate na: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/si/legalcode>

Podporniki:

ins@fe

www
safe.si

LIBERTYGLOBAL®